

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
FILOZOFSKI FAKULTET
ODSJEK ZA INFORMACIJSKE I KOMUNIKACIJSKE
ZNANOSTI
Ak. god. 2015./2016.

Viktorija Denžić
**PREGLED RAZVOJA KONGRESNE KNJIŽNICE U
WASHINGTONU**
Završni rad

Mentor: doc. dr. sc. Ivana Hebrang Grgić

Zagreb, 2016.

1. UVOD.....	1
2. NACIONALNE I PARLAMENTARNE KNJIŽNICE	3
2.1. Razvoj nacionalnih knjižnica	3
2.2. Parlamentarne knjižnice u svijetu	6
3. POVIJEST KONGRESNE KNJIŽNICE	7
3.1. Povijesni pregled razvoja knjižnice.....	7
3.2. Povijesni pregled glavnih knjižničara Kongresne knjižnice	12
4. ZGRADE KONGRESNE KNJIŽNICE.....	15
4.1. Zgrada Thomasa Jeffersona	15
4.2. Zgrada Johna Adamsa.....	16
4.3. Zgrada Jamesa Madisona.....	17
5. PROGRAMI ZA CIJELU NACIJU I NJIHOVI ODJELI	19
5.1. Nacionalna knjižnična služba za slijepe i fizički hendikepirane osobe	19
5.2. Dječji centar	20
5.3. Koncerti Juilliardova kvarteta	20
5.4. Izložbe i izdanja	21
6. KONGRESNA KNJIŽNICA DANAS: „NEŠTO VIŠE OD KNJIŽNICE“	23
6.1. Fond.....	23
6.2. Centar za istraživanje	25
6.3. Zaštitnica autorskih prava.....	25
6.4. Pravna knjižnica.....	26
6.5. Projekti i radionice	26
6. 6. Zanimljivosti	27
7. ZAKLJUČAK.....	29
LITERATURA.....	31
Slike.....	34
Pregled razvoja Kongresne knjižnice u Wahingtonu.....	35
SAŽETAK:	35
Overview of the development of the Library of Congress in Washington.....	36
SUMMARY:	36
Biografija	37

1. UVOD

Da bi se kroz povijest, ali i u budućnost prenijeli svi dokumenti važni za razumijevanje nastanka neke države, njenog razvoja kroz povijest, ali i očuvanje integriteta, potrebno je osnovati institucije koje će ispunjavati te zadaće. Kao jedne od najvećih institucija za očuvanje nacionalne i kulturne baštine svake države, nacionalne knjižnice odličan su primjer takvog sustava te je jedan od ključnih čimbenika njihova informacijska djelatnost u vidu stvaranja i trajnog čuvanja nacionalne zbirke.

Ideja za osnivanje nacionalnih knjižnica datira još iz doba Francuske revolucije kada iz tadašnje kraljevske knjižnice nastaje prva knjižnica takve vrste pod nazivom *Bibliothèque Nationale*. Ravnatelj te knjižnice, Van Praet, u dvije je godine udvostručio knjižnični fond te svojim doprinosima omogućio njen razvoj. Usljed tome, stvorena je nova vrsta knjižnica i svaka je novonastala država željela imati svoju zbog čega se ideja osnivanja istih rapidno širila. Osim što se mogu osnovati posredovanjem drugih ljudi i institucija, nacionalne knjižnice mogu nastajati i postupno iz drugih oblika knjižnica. Primjeri za to nalaze se u Danskoj i Švedskoj gdje su kraljevske knjižnice također preuzele ulogu nacionalnih knjižnica, a u Velikoj Britaniji Britanski je muzej ujedno postao i knjižnica posredstvom parlamenta. U drugim državama poput Austrije, privatne knjižnice u vlasništvu vladara i prinčeva postajale su nacionalnima upravo njihovom inicijativom, dok su u Njemačkoj ideju o osnivanju nacionalne knjižnice inicirali urednici, publicisti i prodavači knjiga radi praktičnijeg djelovanja.¹ Povijest naše Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu seže još do davne 1607. godine kada su isusovci na Gradecu otvorili svoju gimnaziju, a ubrzo nakon toga otvorena je i njoj pripadajuća knjižnica. Tri godine nakon ukinuća isusovačkog reda, 1776. knjižnica prelazi u sastav Kraljevske zagrebačke akademije znanosti, a s dvjema odredbama o obveznom primjerku iz 1816. i 1837. godine počinje obavljati zadaće nacionalne knjižnice, što kasnije potvrđuje Antun Kukuljević nadjenuvši joj latinski naziv *Nationalis Academica Bibliotheca*. 1874. godine Kraljevska zagrebačka akademija znanosti prestaje djelovati te

¹ Stummvoll, J. *UNESCO Symposium on National Libraries in Europe: The role of the national library in the library system of a country*. 1958. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001477/147768eb.pdf>. (29.6.2016.).

utemeljenjem Sveučilišta Franje Josipa I. knjižnica dobiva naziv Sveučilišna, a tu dvojaku ulogu nastavlja obavljati do danas.²

U ovom će se završnom radu najprije pokušati istražiti razvoj nacionalnih knjižnica kroz povijest te važni pojedinci zaslužni za njihovo postojanje, kao i opće karakteristike organizacije rada. Na primjeru Američke Kongresne knjižnice, najveće nacionalne knjižnice u svijetu, prikazat će se sveobuhvatnost građe nacionalne knjižnice te važnost njenog djelovanja kao obrazovnog i kulturnog središta uključenog u sve dijelove društva, a s obzirom da Kongresna knjižnica istovremeno obavlja i funkcije parlamentarne knjižnice, predstaviti će se i njena uloga *desne ruke* Kongresa Sjedinjenih Američkih Država.

² *Povijesni pregled*. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. 2011. URL: <http://www.nsk.hr/povijesni-pregled/>. (1.9.2016.).

2. NACIONALNE I PARLAMENTARNE KNJIŽNICE

Prema definiciji donesenoj na 16. općoj konferenciji UNESCO-a 1970. godine, nacionalna knjižnica depozitorij je svih važnijih publikacija objavljenih u nekoj zemlji, sa zadaćom izdavanja nacionalnih bibliografija, stvaranja i izrade kataloga, izgradnje značajne zbirke strane literature, te u funkciji nacionalnoga bibliografskog središta.³ Važnost nacionalnih knjižnica proizlazi iz mnogo većeg fonda knjiga u odnosu na ostale državne knjižnice, a iz kojeg građani rijetko smiju posuđivati knjige. Osniva ih vlada, a često u svojim zbirkama sadrže rijetku, vrijednu i značajnu građu.

Parlament kao državno zakonodavno tijelo predstavlja demokratske vrijednosti te bi njegove ključne karakteristike trebale biti reprezentativnost, transparentnost, učinkovitost i dostupnost. Kako bi ti uvjeti bili ispunjeni, svaki bolje organiziran parlament trebao bi, između ostalog, imati sveobuhvatnu knjižnicu i informacijski centar. Parlamentarne knjižnice, još poznate kao savezne ili zakonodavne knjižnice te dokumentacijski centri, stoga unaprjeđuju istraživačku i informacijsku sposobnost parlamenta.⁴

2.1. Razvoj nacionalnih knjižnica

Prva nacionalna knjižnica osnovana je 1759. u Francuskoj deklaracijom prema kojoj je bivša kraljevska knjižnica postala opće vlasništvo. Kao posljedica društveno-povijesnih promjena u ono doba, slično tome nastajale su i druge nacionalne knjižnice u Europi.

Glavni knjižničar Britanske knjižnice⁵, Anthony Panizzi, najzaslužniji je što Velika Britanija danas posjeduje nacionalnu knjižnicu na koju se njeni građani s ponosom osvrću te su njegovi stavovi uvelike utjecali na utemeljenja nacionalnih knjižnica u drugim zemljama. Smatrao je da su nacionalne knjižnice najbolje zbirke literature na stranim jezicima te da trebaju težiti sveobuhvatnosti nacionalne zbirke, a toj ideji težila je i većina kasnije osnovanih nacionalnih knjižnica. Svoju viziju pretočio je i u skicu poznate okrugle čitaonice koja je

³ Mihalić, M. *Pokazatelji uspješnosti za nacionalne knjižnice*. 2000. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/mihalic.htm>. (30.6. 2016.).

⁴ Angelescu, G. B. H. *Historical overview: The Parliamentary Library from Past to Present*. // Library Trends. 58, 4(2010), str. 418. URL: <https://muse.jhu.edu/article/390874>. (29. 6.2016.).

⁵ eng. The British Museum Library

otvorena 1857. godine, a korištena je sve do 1997. godine kad je Britanska knjižnica preseljena na svoju sadašnju lokaciju.⁶

Na simpoziju o europskim nacionalnim knjižnicama, održanom 1958. u Beču, poduzet je prvi korak prema određivanju suvremenih zadaća nacionalne knjižnice. Frank C. Francis, glavni ravnatelj Britanskog muzeja, kao prvotnu funkciju svih nacionalnih knjižnica definirao je *...prikupljanje i čuvanje za budućnost pisane građe jedne zemlje*, te zaključio da sve ostale djelatnosti naknadno proizlaze iz nje. Nadalje, vezano uz pitanje nacionalnoga bibliografskog nadzora, utvrđeno je sljedeće: *Odgovornost je svake nacionalne knjižnice da prikuplja i čuva cjelokupnu nacionalnu pisanu građu...te da treba biti odgovorna za suradnju na prikupljanju strane literature koju knjižnica treba. Nacionalna knjižnica treba u svojoj zemlji promovirati upotrebu pravila za kompilaciju kataloga, odgovorna je za bibliografske usluge u svojoj zemlji,...te izradu nacionalnih bibliografija, tekućih i retrospektivnih. Što se tiče financijske potpore, donesen je zaključak da se nacionalne knjižnice ne smiju oslanjati samo na državne subvencije, nego i na donacije bogatih građana, bibliofila i drugih...*⁷

Brojne nacionalne knjižnice surađuju s odjelom Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (IFLA) s ciljem komunikacije o zajedničkim zadacima, definiranja i promicanja određenih standarda, te provedbe projekata koji im pomažu u ispunjavanju njihovih dužnosti. Na glavnom odboru IFLA-e 1964. u Rimu, Kenneth Humphreys iz Velike Britanije definirao je petnaest funkcija nacionalnih knjižnica, a 1967. u dokumentu poznatom kao *Parryjev izvještaj*, definirano je šest temeljnih funkcija:

1. izgradnja značajne i središnje zbirke nacionalne pisane građe,
2. izgradnja najznačajnije zbirke knjiga u skladu sa zakonom o obveznom primjerku ili zakonom o autorskim pravima,
3. izgradnja najznačajnije zbirke literature na stranim jezicima,
4. izdavanje nacionalne bibliografije,
5. funkcija nacionalnog bibliografskog središta i
6. izdavanje kataloga.⁸

⁶ The Autarchic Library. // *A national library in theory and in practice* / K. W. Humphreys. London : The British Library, 1987. Str. 1-32.

⁷ Bourgeois, P. *UNESCO Symposium on National Libraries in Europe*. 1958. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001477/147771eb.pdf> . (31.6.2016.).

⁸ Mihalić, M. *Pokazatelji uspješnosti za nacionalne knjižnice*. 2000. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/mihalic.htm>. (30.6. 2016.).

U Kanadi je 1974. održan sastanak ravnatelja nacionalnih knjižnica, koji je prethodio sastanku IFLA-e u Washingtonu. Ravnatelji nacionalnih knjižnica raspravljali su o ulozi i odgovornosti nacionalnih knjižnica u sustavu nacionalnih i međunarodnih zbivanja, a rezultat toga bila je odluka da će od tada nadalje djelovati u sklopu Konferencije ravnatelja nacionalnih knjižnica.⁹ O vrlo uspješnoj suradnji CDNL-a i IFLA-e govori i činjenica da su nacionalne knjižnice nositelji pet od sedam središnjih programa¹⁰ IFLA-e.¹¹

Danas nacionalne knjižnice imaju mnoge odgovornosti koje su često definirane zakonom. One se razlikuju ovisno o državi, no najčešće uključuju prikupljanje tiskane i digitalne građe te njenu katalogizaciju i očuvanje te očuvanje i promicanje nacionalne kulturne baštine. Često služe i kao mjesto održavanja međunarodnih projekata i programa. Mogu biti usko povezane s vladom te se baviti političkim pitanjima i razvojem politike, a i direktno služiti informacijskim potrebama zakonodavstva.¹²

Prema izvoru iz 2000. godine, u svijetu postoji 161 nacionalna knjižnica, od toga ih u Europi ima 41.¹³ No, noviji izvori pokazuju novo stanje i činjenicu da ih je u Europi 2013. godine bilo 48. Nacionalne knjižnice Europe članice su udruženja *The European Library*, Internet servisa koji omogućava online pristup resursima europskih nacionalnih knjižnica. Njihova je članica i hrvatska Nacionalna i sveučilišna knjižnica od 2006. godine.

Neke od najvećih i najznačajnijih nacionalnih knjižnica svijeta su Britanska knjižnica, Vatikanska knjižnica, Austrijska nacionalna knjižnica, Knjižnica Parlamenta u Kanadi, nacionalne knjižnice u Rusiji, Kini i Japanu te, najveća od svih, Kongresna knjižnica u Washingtonu.¹⁴

⁹ eng. Conference of Directors of National Libraries - CDNL

¹⁰ eng. CLM (Copyright and Other Legal Matters) - Britanska knjižnica, PAC (Preservation and Conservation) - Francuska nacionalna knjižnica, UAP (Universal Availability of Publications) - Britanska knjižnica, UBCIM (Universal Bibliographic Control and International MARC) - Njemačka knjižnica, UDT (Universal Dataflow and Telecommunication) - Kanadska nacionalna knjižnica

¹¹ Mihalić, M. *Pokazatelj uspješnosti za nacionalne knjižnice*. 2000. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/mihalic.htm>. (30.6. 2016.).

¹² *About the National Libraries Section*. The International Federation of Library Associations and Institutions. 2016. URL: <http://www.ifla.org/about-the-national-libraries-section> . (1.7.2016.).

¹³ Mihalić, M. *Pokazatelj uspješnosti za nacionalne knjižnice*. 2000. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/mihalic.htm>. (30.6. 2016.).

¹⁴ *The European Library*. URL: <http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/>. (1.7.2016.).

2.2. Parlamentarne knjižnice u svijetu

Osnivanje parlamenata u državama svijeta usporedno je slijedilo i osnivanje njihovih knjižnica. Jedna od posljedica Francuske revolucije bilo je osnivanje Narodne skupštine¹⁵ 1792. i Senata 1795. godine, a odmah potom započelo je i prikupljanje knjiga potrebnih za učinkovit rad parlamenta te tako knjižnice danas broje nekoliko stotina tisuća knjiga i nekoliko tisuća periodičnih publikacija. Francuska je izvrstan primjer razvoja istraživačke službe parlamentarnih knjižnica budući da su 1963. godine uočili vrlo veliku važnost koju informacije imaju za djelovanje parlamenta te osnovali administrativan informacijski odjel unutar parlamentarne knjižnice, a njihov primjer kasnije su slijedile i Njemačka, Velika Britanija te Kanada. Dvodomni moderni Parlament Ujedinjenog Kraljevstva jedan je od najstarijih u svijetu te Dom Lordova i Zastupnički dom oba imaju svoju knjižnicu. Zajednica Europske unije također potporu dobiva u vidu svoje knjižnice Europskog parlamenta smještene u Bruxellesu, no za razliku od parlamentarnih knjižnica nekih država članica Europske unije, ona ne nudi svoju građu široj javnosti nego je pristup dopušten samo ovlaštenim osobama. Za razliku od toga, parlamentarne knjižnice u sjevernoj Europi vode se malo drugačijom politikom poslovanja pa tako parlamentarna knjižnica u Švedskoj svoju građu daje na korištenje i akademikima i apsolventima.

Većina današnjih parlamentarnih knjižnica uglavnom je manjeg opsega. Parlamentarne knjižnice Zapadne Europe u prosjeku imaju 15 zaposlenika, u Latinskoj Americi taj je broj nešto manji te iznosi 10, dok u ostatku svijeta osoblje knjižnice čini četiri do pet ljudi. Postoji nekoliko iznimaka s obzirom na veličinu parlamentarnih knjižnica pa tako Kongresna služba za istraživanje¹⁶ koja je dio Kongresne knjižnice u Washingtonu ima skoro 900 zaposlenika, a neke od većih parlamentarnih knjižnica su one Australije, Kanade i Indije. Osnovni podaci o parlamentarnim knjižnicama trenutno u svijetu mogu se pronaći u Svjetskom direktoriju parlamentarnih knjižnica¹⁷ koji uređuje Njemački parlament odnosno Bundestag, a na internetskoj stranici knjižnice se poziva da same uređuju i ažuriraju svoje podatke.¹⁸

¹⁵ eng. National Assembly

¹⁶ eng. U.S. Congressional Research Service

¹⁷ *World Directory of Parliamentary Libraries*. URL:

https://www.bundestag.de/htdocs_e/documents/library/wdpl/introduction/244652 . (1.7.2016.).

¹⁸ Anghelescu, G. B. H. *Historical overview: The Parliamentary Library from Past to Present*. // *Library Trends*. 58, 4(2010), str. 418. URL: <https://muse.jhu.edu/article/390874> . (29. 6.2016.).

3. POVIJEST KONGRESNE KNJIŽNICE

Najstarija kulturna institucija Sjedinjenih Američkih Država utemeljena je 24. travnja 1800. godine kao knjižnica zakonodavne vlasti, točnije Kongresa, kada je predsjednik John Adams pristao na premještanje sjedišta vlade iz Philadelphije u novi glavni grad, Washington. Tada je odobrio \$5000 za kupovinu knjiga koje bi mogle zatrebati Kongresu, a zbirka knjiga koja je stigla naredne godine sastojala se od 743 jedinice, od kojih su 3 bile zemljopisne karte. Tijekom 19. stoljeća, knjižnica je prerasla u nacionalnu instituciju i zauzela važno mjesto u američkoj civilizaciji, prvenstveno stoga što su njeni glavni knjižničari nastavili putem koji je Thomas Jefferson ucrtao od samog početka. Kongresnu je knjižnicu zamislio kao nacionalnu instituciju bez ograničenja u području koje bi obuhvaćala te u dostupnosti korisnicima. Zakonom je opisana kao priručna knjižnica Kongresa koja sadrži građu nužnu i potrebnu za njegov rad.¹⁹

3.1. Povijesni pregled razvoja knjižnice

Kongresna je knjižnica uglavnom oblikovana filozofijom i idejama njenog glavnog osnivača – Thomasa Jeffersona, koji je vjerovao da su demokratskom zakonodavstvu za rad potrebne sve vrste informacija i ideja.

U kolovozu 1814. godine, britanska je vojska zapalila Glavnu zgradu u kojoj se Kongres sastajao, uništavajući tako i sastavnice male knjižnice. Tada već umirovljeni predsjednik Thomas Jefferson, potaknut tom nesrećom, odlučio je prodati knjige iz svoje privatne knjižnice koja je tada bila najveća i najbolja u zemlji te je u siječnju 1815. godine za \$23 950 Kongresna knjižnica dobila novu zbirku knjiga od 6 487 jedinica. Posljedica toga bila je knjižnica čiji je fond podosta izašao iz okvira zakonodavne knjižnice budući da je Jefferson posjedovao i djela vezana uz arhitekturu, umjetnost, književnost, geografiju i to na francuskom, njemačkom, španjolskom, latinskom i grčkom jeziku. On je smatrao da su Američkom Kongresu potrebne ideje i informacije o svim predmetima na mnogo jezika kako bi američka demokracija što uspješnije i bolje funkcionirala. Jeffersonova je osobna knjižnica sadržavala toliko stranih knjiga da su se određeni članovi Kongresa protivili kupnji zbirke. Zbog raznovrsnosti građe njegove knjižnice i posjedovanja knjiga koje nisu služile samo za pravne svrhe, Jefferson je znao da će doći do premišljanja pa je odmah napisao: „Smatram da

¹⁹ Cole, Y. J. *Books, Reading, and the Library of Congress in a Changing America*. // *Libraries & Culture*. 33, 1(1998), str. 35-36. URL: <http://www.jstor.org/stable/25548594>. (3.7.2016.).

moja zbirka ne sadrži granu znanosti koju bi Kongres želio izbaciti iz vlastite zbirke te da nema te teme na koju se član Kongresa neće imati prilike osvrnuti.“ Tom donacijom postavljeni su temelji za veliku nacionalnu knjižnicu, a Jeffersonovo mišljenje da su sve teme važne za knjižnicu američkih zakonodavaca postalo je okosnica sakupljanja građe za Kongresnu knjižnicu.²⁰

Individualna odgovornost za preoblikovanje Kongresne knjižnice u instituciju nacionalne vrijednosti pripada Ainsworthu Rand Spoffordu, šestome knjižničaru Kongresne knjižnice. Radio je u knjižnici od 1864. do 1897. godine, svesrdno primjenjujući Jeffersonove zamisli i izgrađujući knjižnicu u nacionalnu instituciju. Zastupnici su ga voljeli te je dao podršku za nekoliko zakona zahvaljujući kojima je fond Kongresne knjižnice rastao, uključujući odluku o premještanju knjižnice muzeja Smithsonian u Kongresnu knjižnicu.²¹ Odgovoran je za uvođenje odredbe o autorskom pravu 1870. godine prema kojoj svi koji žele da im se prizna autorsko pravo na bilo koju knjigu, kartu, glazbeno djelo, fotografiju ili tisak moraju u Kongresnu knjižnicu poslati dva primjerka unutar 10 dana od objavljivanja, a u suprotnom će uslijediti kazne.²² Ključan dio u njegovoj borbi u kojoj bi Kongresnu knjižnicu pretvorio u nacionalnu bila je izgradnja nove zgrade knjižnice budući da su u staroj zgradi, prema njegovim riječima, „...knjige bile nagomilane po podu u svim smjerovima.“ Spofford je uvjerio Kongres u potrebu i nužnost nove zgrade pa je 1873. godine Kongres objavio natječaj za nacrt i dizajn nove Knjižnice. Nakon mnogo zaprimljenih prijava i puno dvojbi, 1886. godine Kongres odobrava izgradnju nove Knjižnice u stilu talijanske renesanse, odabравši tako dizajn arhitekata Johna L. Smithmeyera i Paula J. Pelza. Kongresna autorizacija bila je uspješna zahvaljujući radu dvojice Senatora: Daniela W. Voorheesa i Justina S. Morrilla. General Thomas Lincoln Casey bio je zadužen za nadgledanje izgradnje. Njegova desna ruka bio je Bernard R. Green, koji je ostao vezan uz Knjižnicu i nakon izgradnje. Za unutarnje uređenje zaposlenje je dobio arhitekt Edward Pearce Casey, sin generala Caseyja, koji je u dizajn uklopio skulpture i slike više od 50 američkih umjetnika. Do proljeća 1897., nakon 30 godina napornoga rada, Ainsworth Spofford odveo je knjižnicu na korak do obećane zemlje,

²⁰ The History Through Spofford. // *The Library of Congress* / Goodrum, C. A. New York : Praeger Publishers, Inc., 1974. Str. 13-14.

²¹ *Ainsworth Rand Spofford (1825-1908)*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/ainsworth-rand-spofford/> . (5.7.2016.).

²² The History Through Spofford. // *The Library of Congress* / Goodrum, C. A. New York : Praeger Publishers, Inc., 1974. Str. 22.

čekajući kraj uređenja kako bi bila savršena.²³ Krajem njegove karijere, knjižničarstvo i knjižnice općenito doživjele su veliki napredak. Nastajanje knjižnica u svakome gradu tražilo je organizaciju i dogovor o novoj grani znanosti – knjižničarstvu. Rezultat toga jest utemeljenje Američkog knjižničarskog društva²⁴ 1876. godine u kojem su se istaknula imena poput M. Deweya, G. H. Bakera, J. C. Dana W. Fletchera te kasnijeg kongresnog knjižničara Herbarta Putnama. Članovi Društva vjerovali su u urednost i sustavnost te su pokušali osmisliti nova pravila po kojima bi sve knjige bile identificirane i svrstane na sličan način.²⁵ Većinu vremena Spofford je djelovao samostalno, bez uključivanja u Društvo, prvenstveno zbog toga što je u to vrijeme bio u potpunosti zaokupljen borbom za novu zgradu. Zajednički odbor Kongresne knjižnice²⁶ držao je saslušanja o njenom radu i organizaciji na koja je Društvo poslalo 6 svojih knjižničara, a iako ni Dewey niti Putnam nisu izričito kritizirali Spofforda, vidljivi su njihovi različiti pogledi na djelovanje knjižnice.²⁷

Kada je Ainsworth Rand Spofford otpušten, nisu krili svoje oduševljenje te su u svome časopisu objavili da je bio previše usredotočen na detalje, zanemarivši tako napredak i modernizaciju knjižničarske organizacije i prakse.²⁸ Njegov nasljednik bio je novinar John Russel Young, čovjek poznat po jakim republikanskim vezama i prijateljstvu s američkim predsjednikom McKinleyjem što mu je ubrzo donijelo mjesto glavnog knjižničara Kongresne knjižnice. Nakon što ga je McKinley nominirao, Senat ga je proglasio novim knjižničarem 30. lipnja 1897. godine. Knjižnica u Glavnoj zgradi zatvorena je istoga dana, a on je svoj kratak mandat posvetio premještanju građe u novu zgradu i reorganiziranju knjižnice te je stoga 1. studenog otvorio samostalnu zgradu Knjižnice za čiji je razvitak bio zaslužan otpušteni knjižničar Spofford. Zbog rasta popularnosti knjižnice, povećali su se i prihodi te sukladno tome i fond građe. Novi knjižničar zbog toga je zapošljavao sve više osoba, a u širenju zbirke posebno su mu pomogle diplomatske veze. Iz njegovog dnevnika i godišnjeg izvještaja vidljivi su počeci novih posebnih zbirki, poput *Jeffersonove knjižnice* ili *Kineske zbirke*, te nastavak bliskih veza s muzejom Smithsonian. Donio je mnoge administrativne novine u

²³ The Thomas Jefferson Building. *On These Walls: Inscriptions and Quotations in the Buildings of the Library of Congress*. Cole, J. Y. Washington : The Library of Congress, 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/walls/jeff1.html/> . (5.7.2016.).

²⁴ eng. American Library Association

²⁵ The History Through Spofford. // *The Library of Congress* / Goodrum, C. A. New York : Praeger Publishers, Inc., 1974. Str. 30.

²⁶ The Joint Committee on the Library

²⁷ Ainsworth Rand Spofford (1825-1908). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/ainsworth-rand-spofford/>. (5.7.2016.).

²⁸ The History Through Spofford. // *The Library of Congress* / Goodrum, C. A. New York : Praeger Publishers, Inc., 1974. Str. 31.

poslovanje iz kojih je očigledno da je razmišljao o budućnosti Knjižnice, a uvođenjem svakodnevnih čitanja u Paviljonu za slijepe postavio je temelje za knjižničku službu za slijepe i fizički hendikepirane. Veliki posao oko organizacije te borba s katalogizacijom rastućeg broja građe rezultirali su njegovom smrću par mjeseci nakon što se razbolio zbog iscrpljenosti.²⁹

Nakon njegove smrti, glavno je pitanje bilo tko će ga naslijediti. Postojali su mnogi prijedlozi, od heroja iz građanskog rata do političara. Kako je pritisak javnosti rastao, predsjednik je novim knjižničarem odlučio imenovati Samuela J. Borrowsa, ali Odbor se pobunio. Prvi iskusni knjižničar koji je došao na ovu poziciju, bio je Herbert Putnam, kojega je Kongres s oduševljenjem prihvatio, a imao je potporu i Američkog knjižničarskog društva te drugih knjižničara. Senat ga je potvrdio za glavnog knjižničara 12. prosinca 1899. godine, a on je, kao i Spofford, bio od velike važnosti za Knjižnicu.³⁰ Vodio ju je četrdeset godina i za njega se kaže da je prvi koji je knjižnicu uistinu koristio. Stekao je takav ugled da su brojni profesionalci nudili svoj rad besplatno, samo da bi ih poučavao i savjetovao. Volio je sve imati pod kontrolom te je stalno stvarao nove podjele, odjele i jedinice. Za vrijeme njegovog mandata, predstavljen je novi klasifikacijski sustav, započeo je prodaju i distribuciju tiskanih kataloga, međuknjižničku posudbu te predstavio nacionalni katalog, a sve to uz potporu tadašnjeg američkog predsjednika Theodorea Roosevelta. Od naslijeđenih devet administrativnih elemenata, njihov je broj prvo povećao na jedanaest, da bi na kraju karijere on iznosio 35. U svom je djelovanju Putnam donosio odluke koje su oblikovale Kongresnu knjižnicu kao nacionalnu. Također je naglasio da bi knjižnica, kao takva, informacije trebala pružati cijeloj zemlji. Takav je stav izazvao mnoga negodovanja kao i sve više udaljavanje Knjižnice i Kongresa. Zadnjih 20 godina svog mandata polako je gubio i potporu Američkog knjižničarskog društva prvenstveno stoga što je mnogo pažnje posvećivao pitanjima koja se nisu izravno doticala knjižničarstva. No, to se naposljetku riješilo posredovanjem knjižnice i Sveučilišta u Wisconsinu i donošenjem rješenja u obliku Zakonodavnog priručnog odjela.³¹ Sa završetkom Prvog svjetskog rata, Putnam je prevladao poteškoće te učvrstio podršku Kongresa. Od tada je bio usredotočen na izgradnju i korištenje zbirke u Knjižnici, istražujući, uz američku građu, i strane izvore poput ruskih zbirki, japanskih enciklopedija te hebrejsku,

²⁹ John Russell Young (1840-1899). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/john-russell-young/> . (6.7.2016.).

³⁰ Herbert Putnam (1861-1955). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/herbert-putnam/> . (7.7.2016.).

³¹ eng. Legislative Reference Bureau

kinesku i drugu građu. Razumio je važnost uloge koju je Knjižnica imala u intelektualnom životu naroda te je zbog toga osnovao Knjižničarski okrugli stol³² u svrsi povezivanja Knjižnice i školstva. Vjerovao je također da bi nacionalna knjižnica, izravno trebala služiti i ostalim knjižnicama svijeta.³³ Iako je pred kraj njegova rada kao glavnog knjižničara došlo do stagnacije u poslovanju Knjižnice budući da on sam više nije mogao upravljati velikim brojem zaposlenika nezadovoljnih niskim plaćama te se stoga iščekivalo njegovo umirovljenje, sa sigurnošću možemo ustvrditi da je Putnam od Kongresne knjižnice učinio vodeću svjetsku bibliografsku instituciju i uspostavio obrasce kojima se služe i danas.³⁴

Iako je tada prevladavalo mišljenje da će ga naslijediti osoba koja je po struci knjižničar te da su rasprave oko toga bile završene nakon odabira novinara Younga, tadašnji američki predsjednik Franklin D. Roosevelt nije bio upoznat s tom tradicijom te je suprotno očekivanjima odlučio da će sljedeći glavni knjižničar Kongresne knjižnice biti pisac i pjesnik Archibald MacLeish. Američko knjižničarsko društvo strogo je protestiralo, a njihov mu je predsjednik u pismu poručio da Društvo smatra da bi odabir MacLeisha za glavnog knjižničara bio katastrofalan te mu priložio 1400 potpisa knjižničara koji su prisustvovali Konvenciji Društva u San Franciscu u to vrijeme i bili protiv, no odluka je bila konačna te je Senat 29. lipnja 1939. potvrdio Rooseveltov izbor.³⁵ Novi je knjižničar dobro započeo svoj mandat te je reorganizacija administracije koju je Putnam ostavio u problemima bila njegovo najveće postignuće. Naglašavao je važnost knjižnice kao simbola demokracije i kulturne institucije, a zahvaljujući tome što je bio istaknuti pjesnik, u Knjižnicu je dovodio mnoge poznate pisce te je organizirao i velik broj javnih čitanja poezije. S obzirom da ga je predsjednik Roosevelt odabrao kao osobnog predstavnika za državničke poslove, to što MacLeish nije bio posvećen samo obavljanju funkcije glavnog knjižničara Kongresne knjižnice čini njegov rad još značajnijim.³⁶

Balansirajući svoje zakonodavne, nacionalne te internacionalne uloge, Knjižnica je svakodnevno rasla i razvijala se. Povijesno gledano, njen najveći problem bio je nedostatak

³² eng. Librarian Round Table

³³ The History Through Spofford. // *The Library of Congress* / Goodrum, C. A. New York : Praeger Publishers, Inc., 1974. Str. 34-36.

³⁴ *Herbert Putnam (1861-1955)*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/herbert-putnam/>. (7.7.2016.).

³⁵ The History Through Spofford. // *The Library of Congress* / Goodrum, C. A. New York : Praeger Publishers, Inc., 1974. Str. 47-48.

³⁶ *Archibald MacLeish (1892-1982)*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/archibald-macleish/>. (8.7.2016.).

prostora, ne i nedostatak potpore i podrške. Luther H. Evans zalagao se za bibliografske i međunarodne aktivnosti Knjižnice, dok je L. Quincy Mumford uvelike proširio sve njene uloge.

Nove, javne uloge Knjižnice počele su se pojavljivati pod vodstvom dvanaestog knjižničara, Daniela J. Boorstina, koji je naglašavao njenu ulogu kao nacionalnog i kulturnog resursa. Njegovim putem krenuo je i njegov nasljednik, knjižničar James L. Billington. Zalagao se za obrazovnu ulogu Knjižnice, koristeći nove tehnologije koje omogućavaju lagan i jednostavan pristup zbirkama. Od kraja Drugog svjetskog rata, Kongresna knjižnica postala je internacionalni izvor nemjerljivih dimenzija i najveća svjetska knjižnica. I nakon dvjestotinjak godina njena postojanja, još uvijek se vodi Jeffersonovim vjerovanjem da su informacija i znanje o različitim temama neophodne za demokraciju – kako za građane tako i za zakonodavce.³⁷

3.2. Povijesni pregled glavnih knjižničara Kongresne knjižnice

Ured knjižničara Kongresne knjižnice, kao i sama knjižnica, utemeljen je na tradiciji, politici i jakim osobnostima. Iako je knjižnica osnovana 1800. godine, Ured je stvoren tek dvije godine nakon osnutka, 1802. godine. Prema zakonu iz iste godine, knjižničara može imenovati samo predsjednik SAD-a, ne i Kongres. Štoviše, Kongres nije imao nikakvu ulogu u imenovanju sve do 1897. godine, kada je Senat stekao privilegiju potvrđivanja predsjednikove uloge. Da bi netko postao knjižničarom, prema zakonu, on ne treba posjedovati nikakve posebne kvalifikacije. Također, njihov mandat nije posebno određen ni ograničen, on ovisi o različitim okolnostima i situacijama. U posljednjem stoljeću knjižničari su se birali na doživotan mandat te na svom položaju ostajali većinu svoga života. Knjižničar je u početku imao samo formalnu ulogu, a nakon što je Senat 1897. godine dobio moć odobriti predsjednikovu nominaciju, dobio je isključivu odgovornost za donošenje pravila i propisa te imenovanje osoblja.³⁸

Do danas se na mjestu glavnoga knjižničara Kongresne knjižnice izmijenilo 14 osoba.³⁹ Prvi je od njih bio John J. Beckley, politički saveznik predsjednika Thomasa

³⁷ Cole, Y. J. *The Library of Congress becomes a World Library*. // *Libraries & Culture*. 40, 3(1998), str. 391-395. URL: <http://www.jstor.org/stable/25548594>. (9.7.2016.).

³⁸ *Librarians of Congress. Jefferson's Legacy: A Brief History of the Library of Congress*. Cole, J. Y. Washington : The Library of Congress, 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/legacy/librs.html>. (9.7.2016.).

³⁹ *Previous Librarians of Congress*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/>. (9.7.2016.).

Jeffersona. On je osim posla knjižničara obavljao i posao činovnika u Zastupničkom domu, isto kao i njegov nasljednik od 1807. godine – Patrick Magruder. Za vrijeme njegovog mandata, izgorjela je zgrada knjižnice nakon čega je podnio ostavku 1815. godine. Predsjednik James Madison iste godine novim je knjižničarom imenovao Georga Wattersona, lokalnog novinara. Njegov je mandat iznenadno završio nakon što ga je predsjednik Andrew Jackson 1829. godine zamijenio demokratom Johnom S. Meehanom.

Nakon što je A. Lincoln postao predsjednik SAD-a, Meehana je 1861. godine zamijenio političkim saveznikom Johnom G. Stephensonom. On je već nakon par godina, 1864. godine, dao ostavku, a na njegovo je mjesto došao Ainsworth R. Spofford. On je jedan od knjižničara s najdužim mandatom – nakon 33 godine zamijenjen je Johnom Russellom Youngom. Njega je nominirao predsjednik McKinley, a budući da je iste godine (1897.) došlo do promjena u zakonu, on je ujedno i prvi knjižničar kojeg je Senat morao odobriti.

Nakon Youngove smrti 1899. godine, knjižničarske su kvalifikacije postale važnije od onih političkih, stoga je nakon njega odabran Herbart Putnam, bivši knjižničar Bostonske javne knjižnice. Nakon čak četrdeset godina rada (najduži mandat), odlazi je u mirovinu, a zamjenjuje ga Archibald MacLeish 1939. godine nominiran od strane predsjednika Roosevelta. Nakon 5 godina podnosi ostavku zbog posla državnog tajnika.

Na čelo knjižnice 1945. godine dolazi Luther H. Evans, nominiran od strane predsjednika Trumana. On je bio znanstvenik, ali i nekadašnji administrator knjižnice, zbog čega je zadovoljavao uvjete zapošljavanja. Njegov je nasljednik L. Quincy Mumford, bivši ravnatelj knjižnice u Clevelandu. Izabran je od strane predsjednika Eisenhowera 1954. godine, a ujedno je i prvi koji je pohađao školu za knjižničara. On je u mirovinu otišao nakon dvadeset godina rada, 1974. godine, a na njegovo je mjesto došao Daniel J. Boorstin. On je bio autor i povjesničar, ne i knjižničar, zbog čega je u početku došlo do neslaganja oko njegova odabira. Otišao je u mirovinu 1987. godine da bi se posvetio pisanju i predavanju.

U travnju 1987. godine, predsjednik Ronald Reagan nominirao je povjesničara Jamesa H. Billingtona, direktora Internacionalnog centra za istraživače Woodrow Wilson na institutu Smithsonian, za trinaestog knjižničara Američke Kongresne knjižnice. Ročišta je održao američki Senat 14. srpnja 1987. godine, Američko knjižničarsko društvo nije ni podržalo

nominaciju, a nije joj se ni protivilo, zbog čega je Billington potvrđen kao knjižničar 24. srpnja. Prisegnuo je u poznatoj Velikoj dvorani Knjižnice, 14. rujna iste godine.⁴⁰

Nakon Billingtonova umirovljenja, 1. listopada 2015. godine novi glavni knjižničar Kongresne knjižnice postaje njegov zamjenik David S. Mao⁴¹, a prije toga vršio je dužnost 23. knjižničara Pravne knjižnice gdje je uspješno proširio njezin fond, posebice dio rijetkih pravnih knjiga.

⁴⁰ Librarians of Congress. *Jefferson's Legacy: A Brief History of the Library of Congress*. Cole, J. Y. Washington : The Library of Congress, 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/legacy/librs.html>. (9.7.2016.).

⁴¹ *About the Librarian*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/>. (9.7.2016.).

4. ZGRADE KONGRESNE KNJIŽNICE

4.1. Zgrada Thomasa Jeffersona

Prvih 97 godina Knjižnica je mijenjala lokacije unutar same zgrade Kongresa. Gradnju prve odvojene zgrade Kongresne knjižnice predložio je šesti po redu knjižničar Ainsworth Rand Spofford 1871., a gradnja je odobrena 1886. godine kada je, nakon dva natječaja za estetski izgled građevine, Kongres odabrao talijanski renesansni stil gradnje arhitekata Johna L. Smithmeyera i Paula J. Pelza. U potpunosti je sagrađena je 1897. godine, a na dan otvorenja 1. studenog 1897. proglašena je „najvećom, najskupljom i najsigurnijom“ knjižnicom na svijetu. Sada ju nazivamo Zgradom Thomasa Jeffersona po jednome od osnivača Knjižnice. Slika 1. prikazuje zgradu za čiji su cjelokupan izgled zaslužna čak 52 američka skulptora i slikara sa sveukupnim iznosom od 6 500 000,00 dolara, što je bilo 200 000,00 manje od odobrenog.



Slika 1. Zgrada Thomasa Jeffersona, preuzeto sa <https://www.aoc.gov/capitol-buildings/thomas-jefferson-building>

Ispred knjižnice nalaze se Neptunova fontana, 33 etnološke glave i 9 bisti (Demosten, R. W. Emerson, W. Irving, J. W. Goethe, B. Franklin, T. Macaulay, N. Hawthorne, W. Scott i Dante). Na ulazu u Knjižnicu je Glavni hodnik, zatim Istočni hodnik i ulaz u Glavnu čitaonicu u kojoj se nalaze 16 brončanih kipova (Platona, Bacona, Michelangela, Beethovena, Herodota, Gibbona, Kolumba, Fultona, St. Paula, Mojsija, Newtona, Henryja, Solona, Kenta, Shakespearea i Homera). Slijede Sjeverni hodnik te Sjeveroistočni hodnik i paviljon, uredi knjižničara, Južni i Jugoistočni hodnik, čitaonica za članove Kongresa i Jugoistočni paviljon na prvom katu. Drugi kat sastoji se od Glavnog hodnika koji obuhvaća istočni, južni, zapadni i sjeverni hodnik, Glavne čitaonice te galerije i paviljone u koje ubrajamo Jugozapadnu galeriju i paviljon, Sjeverozapadnu galeriju i paviljon, Sjevernu galeriju i Sjeveroistočni paviljon, Sjeveroistočnu galeriju, Jugoistočni paviljon i Južnu galeriju.⁴²

Tijekom godina, Knjižnica je dobivala darove od pojedinih Amerikanaca, kao što je sala sa 500 sjedala posebno dizajnirana za razne muzičke koncerte, a koju je donirala Elizabeth Sprague Coolidge, dok je Robert Todd Lincoln, sin Abrahama Lincolna, donirao je veliki dio predsjednikovih papira.⁴³

4.2. Zgrada Johna Adamsa

Knjižničar Spofford smatrao je da će ta prva zgrada knjižnice biti dovoljna za pohranu svih zbirki i programa do 1975., ali je knjižničar Putnam već 1920-ih godina ispunio cijeli njen prostor. Predložio je i nagovorio Kongres na odobrenje druge zgrade Kongresne knjižnice 1930., čija je gradnja započela tek 1935. godine zbog nadoknade odobrenog iznosa.⁴⁴ Ta druga zgrada, prikazana na slici 2., dizajnirana je kao njen dodatak, tako da bi mogla sadržavati barem dvostruko više svezaka knjiga nego prva. Otvorena je 3. siječnja 1939., visoka je 5 katova, sadrži 289.68 km samo polica za knjige i može držati 10 milijuna svezaka knjiga. Do 16. lipnja 1980. ta zgrada nazivala se Dodatna knjižnica ili Jeffersonova zgrada, kada je dobila ime po predsjedniku SAD-a koji je 1800. godine odobrio zakon

⁴² The Thomas Jefferson Building. *On These Walls: Inscriptions and Quotations in the Buildings of the Library of Congress*. Cole, J. Y. Washington: The Library of Congress, 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/walls/jeff1.html/>. (10.7.2016.).

⁴³ The building. // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalrymple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 8-23.

⁴⁴ The second building of the Library of Congress. // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalrymple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 27-29.

osnivanja Kongresne knjižnice, Johnu Adamsu. Knjižnica počinje zapadnim i istočnim ulazom, a sastoji se od Sjeverne i Južne čitaonice.⁴⁵



Slika 2. Zgrada Johna Adamsa, preuzeto sa

<https://www.loc.gov/pictures/resource/highsm.02767/>

4.3. Zgrada Jamesa Madisona

Tijekom 50-ih i 60-ih godina dvadesetog stoljeća fond građe i broj zaposlenih uvelike su se proširili, a građa se čuvala na preko 12 lokacija u Virginiji i Marylandu. Zato je 1957. godine knjižničar L. Quincy Mumford predložio gradnju i treće zgrade Kongresne knjižnice, a 19. listopada 1965. odobrena su sredstva za tu gradnju u iznosu od 75 milijuna dolara. Prvotna ideja bila je da se ona sagradi istočno od Zgrade Johna Adamsa, ali kasnije je donešena odluka da bude blizu spomenika četvrtog predsjednika SAD-a, Jamesa Madisona jer su htjeli da mu se posveti više od malog spomenika zbog njegova velika utjecaja u američkoj povijesti („otac američkog Ustava, jedan od pisaca Federalističkih spisa). Gradnja je završena 1976., a knjižnica je otvorena za javnost 28. svibnja 1980. i nalazi se južno od originalne zgrade

⁴⁵ The John Adams Building. *On These Walls: Inscriptions and Quotations in the Buildings of the Library of Congress*. Cole, J. Y. Washington: The Library of Congress, 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/walls/jeffl.html/>. (11.7.2016.).

Kongresne knjižnice. Ne samo da je najveća zgrada knjižnice na svijetu, nego su od nje veće zgrade u SAD-u samo Pentagon i zgrada FBI-a. Slika 3. prikazuje zgradu modernog dizajna čiji je prostor dosta fleksibilan zbog njenih pokretljivih zidova.⁴⁶



Slika 3. Zgrada Jamesa Madisona, preuzeto sa
<https://www.loc.gov/pictures/resource/highsm.03169/>

Kongresna knjižnica sadrži čitaonice različitih sadržaja: glavna čitaonica, čitaonica društvenih znanosti, čitaonica mikrofilma, čitaonica lokalne povijesti i geneologije, čitaonica novina i trenutnih novosti, znanstvena i pravna čitaonica, čitaonice umjetnosti, rukopisa, rijetkih knjiga i posebnih zbirke te čitaonica geografije i geografskih karata. Nakon što je sagrađena i treća zgrada Kongresne knjižnice podijeljeni su rad i građa među te tri zgrade. Tako je u Zgradi Jeffersona osiguran prostor za javnost (izložbe, čitaonice, sale i paviljoni), u Adamsovoj zgradi je pohranjeno 2/3 svih knjiga Knjižnice, dok se u Madisonovoj zgradi nalaze razni programi kao što su Kongresna služba za istraživanje koja služi isključivo Kongresu za brzu, učinkovitu i objektivnu pretragu podataka, Programi za obradu i organizaciju sve građe Knjižnice s više od 1500 radnika, Program za autorska prava i zakone vezane uz njih te Program za cijelu naciju.⁴⁷

⁴⁶ The third building of the Library of Congress. // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalyrimple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 31-34.

⁴⁷ Ibid. Str. 68-118.

5. PROGRAMI ZA CIJELU NACIJU I NJIHOVI ODJELI

Temeljna karakteristika koja Kongresnu knjižnicu čini demokratskom institucijom njezina je otvorenost prema korisnicima i spremnost izlaganja zbirki američkoj javnosti, akademikima, ali i knjižnicama diljem svijeta. Tijekom godina Knjižnica je proširila svoje područje djelovanja i razvila veći broj programa osmišljenih kako bi korisnicima približili građu te ih potaknuli na korištenje svojih usluga. Neki od programa za cijelu naciju kojima Knjižnica obogaćuje svoju djelatnost su Nacionalna knjižnična služba za slijepe i fizički hendikepirane osobe, Dječji centar, Koncerti Juilliardova kvarteta te mnoge izložbe i izdanja Kongresne knjižnice.

5.1. Nacionalna knjižnična služba za slijepe i fizički hendikepirane osobe

Ovaj program počeo je sa tek dvjestotinjak knjiga na brajici koje su stajale u posebnoj prostoriji za slijepe koju je uveo knjižničar Young 1897. godine. Međutim, vrijednost mu je toliko porasla da godišnje te knjige posuđuje preko 600 000 ljudi, a svake je godine u zbirku dodano novih 2300 naslova na CD-u, kazeti ili brajici. Većina čitača brajice su slijepi cijeli život, a neki su izgubili vid kao posljedica bolesti, nesreća ili komplikacija pri starenju. Upravo iz toga razloga su čitači brajice često mladi ljudi koji preferiraju inovativnu, eksperimentalnu fikciju ili stvarne priče pa su više od polovice naručenih knjiga na brajici „best-selleri“, popularna fikcija, biografije i „uradi sam“ knjige, a ostatak se sastoji od klasičnih dijela i standardnih radova.

Zvučne knjige najčešće čitaju profesionalni glumci ili pripovjedači, a tek ponekad ih čitaju i sami autori. U programu se mogu pronaći časopisi na brajici (o kući i vrtu, mehanici) kao i časopisi u zvučnim zapisima (vijesti iz svijeta i SAD-a, sportski časopisi). Časopisi koji tek izlaze iz tiska odmah se šalju u tisak na brajici, a isto vrijedi i za knjige nakon revizije. Na tisku brajice volontira više tisuća ljudi u svakoj državi kao i profesionalni pripovjedači i brajisti. U Knjižnici se koriste i razni strojevi kako bi se olakšala pretraga knjiga za različite grupe ljudi. Dostupne su slušalice, pojačala za ljude sa slušnim teškoćama i posebni dodatci za one koji nisu u mogućnosti pritiskati gumb ili unositi CD-e i kazete. Te strojeve često besplatno popravljaju stariji ili umirovljeni radnici telefonskih industrija. Tako je cijeli program zapravo besplatan za korisnike. Slijepa, slabovidna ili osoba s teškoćama u kretanju samo treba nazvati lokalnu knjižnicu i izraziti interes za zvučne knjige i knjige na brajici kako

bi se uključila u taj program, a knjižničar/ka će, ako u knjižnici nema tih knjiga, osobu uputiti u najbliži centar koji ih ima.⁴⁸

5.2. Dječji centar

Kongresna knjižnica sadrži preko 300.000 dječjih knjiga od kojih je stotinjak iznimno rijetkih, a djeca imaju izravan pristup određenoj građi, što je prikazano na slici 4. Postoji i posebna čitaonica, kao i djelatnici zaposleni isključivo u tom odjeljenju, no oni su više posvećeni starijima nego djeci. Naime, djeca indirektno imaju koristi od pomoći koju Knjižnica nudi autorima i ilustratorima dječjih knjiga, izdavačima, knjižničarima, učiteljima i studentima, roditeljima, urednicima i ostalim osobama koja rade s djecom. Centar također kreira vlastite publikacije kao što su godišnji popisi knjiga, katalozi i vodiči za dječju građu te sponzorira razna predavanja i programe koji su vezani uz izdavanje dječjih medija.⁴⁹



Slika 4. Dječji centar, preuzeto sa <https://www.loc.gov/rr/child/>

5.3. Koncerti Juilliardova kvarteta

U suradnji s knjižničarom Putnamom Elizabeth Sprague Coolidge, pijanistica i skladateljica, darovala je sredstva za provedbu plana nadogradnje cijele dvorane u praznom dvorištu ispred Knjižničarevog ureda. Sala je dizajnirana posebno za izvedbe klasične glazbe, ima 511 sjedećih mjesta i dizalo koje podiže cijeli orkestar iz podruma Knjižnice na pozornicu, a ima i skoro savršenu akustiku za izvođenje takve vrste muzike. Radi te

⁴⁸ Programs for the Nation. // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalrymple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 45-47.

⁴⁹ Ibid. Str. 48.

velikodušne donacije, njoj u čast osnovan je Coolidge fond čiji se novac iskoristio za nova djela privremenih skladatelja sljedećih 50-ak godina.

1930-ih godina javlja se nova pokroviteljica Gertrude Clarke Whitall. Whitall je nastavila putem koji je ucrtała Elizabeth Colidge te je unajmila osobu kojoj je zadatak bio kupiti 5 Stradivari instrumenata koje je uz sredstva za kupnju rijetkih rukopisa muzičkih nota darovala Knjižnici. Njezin jedini uvjet za Stradivari instrumente bio je da ih se svira redovito svake godine kako ne bi završili kao izložbeni predmeti u muzeju. Međutim, glazbenici su, koliko god bili počašćeni što sviraju u Coolidgeovoj sali, ipak malo manje bili oduševljeni sviranjem na nepoznatim instrumentim i često su donosili vlastite. Voditelj muzičkog odjela Harold Spivacke tada je dobio ideju da se Knjižnica ujedini sa, u ono vrijeme, vrlo poznatim kvartetom Budapest iz Njemačke koji bi se upoznao s tim instrumentima i izvodio koncerte tijekom cijele sezone. U kasnim tridesetim godinama Budapest kvartet pristao je na takav dogovor i uspješna suradnja trajala je do 1962. kada ih je zamijenio Juilliard String kvartet. Whitall je također darovala novac za novu prostoriju koja je po njoj i nazvana – Whitall paviljon u kojem su se držali instrumenti dok se nisu koristili.

Nakon Whitallice pojavio se Serge Koussevitzky, dugovremeni dirigent Bostonskog simfonijskog orkestra, koji je 1950. godine osnovao Serge Koussevitzky glazbeni fond u Kongresnoj knjižnici koja je ulagala u razne velike sastave kao što su *Sedma simfonija* Roya Harrisa, *Gloria* Francisa Poulenca i opera *The Ballad of Baby Doe* Douglasa Moorea. Nakon Koussevitzky fonda, Leonora Jackson McKim, međunarodno poznata koncertna violinistica, u Knjižnici je 1970. godine osnovala McKim fond za ulaganja u sviranje klasične glazbe na violini i klaviru. Sa ciljem približavanja takve vrste glazbe što široj publici, Knjižnica nudi i radio stanice diljem zemlje sa snimljenim koncertima i nastupima koji su se u njoj održali.⁵⁰

5.4. Izložbe i izdanja

Budući da je Jeffersonova zgrada dizajnirana kao muzej, nakon što je izgrađena Madisonova zgrada, svi su se uredi, dokumenti i osoblje prebacili u tu nju pa je u Jeffersonovoj opet ostalo mjesta za izložbe onih najrjeđih predmeta zbirke. Toliko mjesta omogućuje veliku raznolikost, stoga svatko može pronaći nešto zanimljivo. Tako su organizirane i prezentacije o povijesti papira ili ilustriranih knjiga, izložbe raznih fotografija (crno-bijelih, u boji, fotografije kaubojskog života), pozitiva Rembrandta, a mogu se pronaći

⁵⁰ Ibid. Str. 49-52.

i elaborati raznih povijesnih događaja kao što su sletanje na Mjesec ili polustoljetna Disneyjeva umjetnost.

Nakon što je nešto izloženo u Knjižnici, ona omogućuje iste izložbe ostalim knjižnicama i muzejima duž cijele zemlje. Često se, radi sigurnosti ili praktičnosti, proizvode duplikati odnosno kopije originala kako bi što više ljudi bilo upoznato sa poviješću predmeta ili bi ih se iskoristilo za uređenje doma ili knjižnica. Tako su se u Kongresnoj knjižnici proizvele kopije rukopisa nota kao i nekih povijesnih dokumenata. Uz sve to, pronalaze se razni estetski zanimljivi predmeti, bez obzira na njihovu povijesnu važnost te ih se pretvara u postere, razglednice, kalendare i ukrasni papir kako bi se što više ljudi upoznalo s tim predmetima.

Knjižnica izdaje i knjige kao što su *Posebne zbirke Kongresne knjižnice*, *Uvezivanje knjiga i razgovor o njima*, *Povijest Amerike*, *Željezničke karte Sjeverne Amerike, 1774-1789* i *James Madison i potraga za državnošću*, a popis preko šesto izdanja Kongresne knjižnice može se dobiti besplatno slanjem upita Knjižnici.⁵¹

⁵¹ Ibid. Str. 53-56.

6. KONGRESNA KNJIŽNICA DANAS: „NEŠTO VIŠE OD KNJIŽNICE“

Kao što je već ustanovljeno, Kongresna knjižnica, najveća knjižnica na svijetu, osnovana je 1800. godine za potrebe istraživanja Kongresa. Unatoč tome što je to još uvijek njen primarni zadatak, neke od usluga knjižnice postale su dostupne određenim stanovnicima SAD-a, poput članova knjižnice, članova različitih odbora i kongresnog osoblja kao i istraživačima iz ostalih dijelova svijeta. Tijekom proteklih dvjestotinjak godina, Kongresna je knjižnica evoluirala i prerasla u "nešto više od samo knjižnice".

Njen je prvi prioritet učiniti znanje i kreativnost dostupnim Kongresu SAD-a. Drugi joj je cilj sakupiti, organizirati, sačuvati i održavati sveobuhvatne podatke o američkoj povijesti i univerzalnu kolekciju ljudskog znanja za sadašnje i buduće potrebe Kongresa i naroda. Treći je prioritet knjižnice učiniti svoje zbirke maksimalno dostupnima Kongresu, Vladi i javnosti na sredstvima poput službene internetske stranice. Njen je četvrti prioritet izvornim resursima pridodati interpretativnu i obrazovnu vrijednost kako bi naglasili važnost Knjižnice za dobrobit i budući napredak naroda.⁵²

6.1. Fond

Današnja je Kongresna knjižnica neusporediv svjetski resurs i njezina je zbirka građe neusporediva s fondovima ostalih knjižnica. Prema službenoj stranici, u zbirci od više od 162 milijuna primjeraka, 38.6 je milijuna katalogiziranih knjiga i druge tiskane građe na čak 470 jezika, sadrži više od 70 milijuna rukopisa, najveću zbirku rijetkih knjiga u Sjevernoj Americi kao i najveću svjetsku zbirku pravne građe, filmova, karti, notnih i glazbenih zapisa. Sva se građa nalazi na 838 milja (1348.6km) polica u tri zgrade na Capitol Hill-u te u drugim skladištima izvan knjižnice. Važno je napomenuti da su sva skladišta zatvorena, a pristup je moguć samo nekima od djelatnika. Svoj je fond knjižnica stekla kroz razmjenu s knjižnicama u SAD-u i inozemstvu, kroz darove i građu dobivenu od lokalnih, državnih i federalnih agencija, kao i stranih vlada te je i sama kupnjom nabavljala građu. Svakim radnim danom Knjižnica dobije oko 15.000 jedinica građe, a zbirkama se pridoda oko 12.000 primjeraka. Građu pregledava skoro 3.200 djelatnika i oni odlučuju hoće li predmet ući u stalnu zbirku knjižnice ili će ući u međunarodne programe razmjene gdje postaje dostupan ostalim

⁵² *Frequently asked questions*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/frequently-asked-questions/>. (20.7.2016.).

federalnim agencijama za donacije odgojno-obrazovnim ustanovama, javnim tijelima ili neprofitnim organizacijama.⁵³

Da bi svoje zbirke Knjižnica očuvala, koristi tradicionalne metode konzervacije i uvezivanja (knjiga) kao i novije tehnologije poput deacidifikacije (konzervacija i restauracija papirne građe) i digitalizacije originalne građe. Te mjere u proces uključuju i držanje građe u odgovarajućoj okolini u određenim uvjetima, spremnost na izvanredna stanja poput curenja vode, osiguravanje odgovarajuće brige i rukovanja sa zbirkama i stabiliziranje krhke i rijetke građe tako da ih se pohrani u beskiselinske spremnike kako bi ih se zaštitilo od daljnjeg propadanja.⁵⁴

Kroz 22 čitaonice te službenu web stranicu, može se pristupiti najvećoj svjetskoj zbirci rukopisa, fotografija, karti, filmova, zvučnih zapisa, crteža, plakata i ostalih vizualnih zapisa. Od predsjedničkih dokumenata do stripova, knjižnica posjeduje, održava i čini dostupnim ogromnu količinu građe važnu, ne samo za američku, već i za ostale kulture svijeta. Web stranica knjižnice riznica je besplatnih obrazovnih materijala za sve uzraste, a godišnje ju posjete milijuni korisnika.⁵⁵

Kao američka knjižnica, dostupna je i drugim javnim i znanstvenim knjižnicama Sjedinjenih Američkih Država, a surađuje i s drugim nacionalnim knjižnicama diljem svijeta. Kao najveći svjetski repozitorij znanja i kreativnosti, knjižnica služi mnogočemu: zaštititi autorskih prava, očuvanju zbirke, kao ključni centar za učenje, istraživanje itd.

Od 1962. godine Knjižnica osniva urede u mnogim državama svijeta u kojima se skupljaju, katalogiziraju i čuvaju knjige i ostala građa potrebna za istraživanja, a do koje se inače ne bi moglo doći uobičajenim međuknjižničnim posuđivanjem. Tako npr. uredi u New Delhiju (Indija), Kairu (Egipat), Rio de Janeiru (Brazil), Jakarti (Indonezija), Nairobiju (Kenija) i Islamabadu (Pakistan) kolektivno skupljaju građu iz više od 60 zemalja u ime svih knjižnica SAD-a. Knjižnica također surađuje s institucijama diljem svijeta u razvitku Svjetske digitalne knjižnice.⁵⁶

⁵³ *Fascinating facts*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/fascinating-facts/>. (20.7. 2016.).

⁵⁴ Preservation – the Race against disintegration // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalrymple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 65-67.

⁵⁵ *Frequently asked questions*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/frequently-asked-questions/>. (20.7.2016.).

⁵⁶ *Fascinating facts*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/fascinating-facts/>. (20.7. 2016.).

6.2. Centar za istraživanje

Danas, Kongresna služba za istraživanje⁵⁷ Kongresu pruža mogućnost objektivnog istraživanja i analize, ispunjavajući pritom oko 500.000 njihovih zahtjeva godišnje. Prvo je 1914. godine osnovana Zakonodavna služba za istraživanje kao dio same knjižnice, nakon čega je proširila svoje uloge te postala Kongresna služba za istraživanje 1970. godine.⁵⁸ Danas zapošljava oko 600 ljudi, od toga više od 400 političkih analitičara, pravnika i informacijskih stručnjaka koji rade u različitim disciplinama unutar pet istraživačkih odjela.

Ukoliko je Kongresu potreban uvid u zakone drugih naroda, pomoć im pruža Pravni odjel Kongresne knjižnice⁵⁹, čiji su višejezični stručnjaci sposobni za analizu stranog zakonodavstva. Njima je putem službene stranice⁶⁰ omogućen pristup zakonima, statutima, regulacijama i ostaloj pravnoj građi SAD-a, ali i drugih država svijeta.⁶¹

6.3. Zaštitnica autorskih prava

Što se tiče zaštite autorskih prava, tu ulogu preuzima američki Ured za autorska prava⁶² koji štiti kreatore i autore knjiga, glazbe, filmova, digitalne građe i slično tako da bi i oni imali koristi od svoga rada. Manje je poznata činjenica da je Ured za autorska prava dio same Kongresne knjižnice. Zakon o autorskim pravima imao je vrlo važnu ulogu u rastu fonda Knjižnice. Naime, Knjižnica mora sadržavati najmanje dva primjerka svakog objavljenog rada. Spoffordova originalna verzija zakona o zaštiti podataka iz 1870. godine prvu je preinaku doživjela 1909., a zatim su značajnije promjene stupile na snagu 1978. Godine kad je zakon u obzir morao uzeti i novije tehnologije poput kabelaške televizije i jukeboxa. Godišnje je registrirano oko 500 000 radova, a Knjižnica zadržava oko 80% za svoju stalnu zbirku. Ostala se građa zamjenjuje s građom drugih knjižnica, a neka se donira školama i neprofitnim organizacijama. Suprotno popularnom uvjerenju, Knjižnica nema kopiju svake knjige objavljene u SAD-u.⁶³

⁵⁷ eng. Congressional Research Service

⁵⁸ The Congressional Research Service. // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalrymple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 37-40.

⁵⁹ eng. The Law Library of Congress

⁶⁰ Global Legal Information Network. URL: <http://www.glinf.org/>. (23.7.2016.).

⁶¹ Congressional Research Service Careers. URL: <https://www.loc.gov/crsinfo/>. (23.7.2016.).

⁶² eng. U.S. Copyright Office

⁶³ The Copyright Office. // *Guide to The Library of Congress* / Goodrum, C. A.; Dalrymple, H. W. Washington: Library of Congress, 1985. Str. 56-59.

6.4. Pravna knjižnica

Prema službenim stranicama, Pravna knjižnica Kongresa najveća je pravna knjižnica na svijetu. Osnovana je 1832. godine nakon što je Kongres uočio potrebu za brzim pristupom pouzdanim pravnim dokumentima. Danas posjeduje oko 2.9 milijuna svezaka, uključujući i jednu od najboljih zbirki rijetke pravne građe kao i najcjelovitiju zbirku stranih pravnih glasila i časopisa u SAD-u. Također sadrži i mnoge publikacije koje je objavio Kongres još od vremena njegova osnutka. Pravna knjižnica surađuje i s ostalim državama svijeta, razmjenjujući građu putem organizacije *Global Legal Information Network*.⁶⁴

6.5. Projekti i radionice

Knjižnica sudjeluje u mnogim projektima i radionicama, pa tako promiče važnost i radost čitanja te je dio mnogih nacionalnih programa. Služba za slijepe i fizički hendikepirane osobe (*The National Library Service for the Blind and Physically Handicapped*) osigurava građu za čitanje osobama s invaliditetom. Centar za knjigu (*The Center for the Book*) potiče čitanje i strast prema književnosti, a godišnji Nacionalni festival knjige (*National Book Festival*) okuplja poznate autore, pripovjedače i knjigoljupce općenito. Ured za poeziju i književnost (*Poetry and Literature Center*) dom je Pjesnika Laureate kojeg svake godine imenuje knjižničar Kongresne knjižnice, a njihov je zaštitnik pisac i pjesnik Archibald MacLeish koji je i sam vršio dužnost knjižničara Kongresne knjižnice.⁶⁵ Osim za *Poeta Laureatu*, Knjižnica dodjeljuje i mnoge druge nagrade u različitim područjima djelovanja poput humanističkih znanosti i općenito kreativnosti. Nagrada *Living Legends* utemeljena je 2000. godine povodom obilježavanja dvjestote godišnjice postojanja Kongresne knjižnice, a dodjeljuje se umjetnicima, književnicima, redateljima, fizičarima, sportašima i slično koji su te godine na poseban način doprinijeli američkoj kulturnoj, znanstvenoj ili socijalnoj ostavštini. Tim nagradama i priznanjima, najveći svjetski repozitorij kreativnosti, odaje počast onima koji su napredovali i utjelovili ideale individualne kreativnosti i predanosti.⁶⁶

Knjižnica je i dio obrazovnog programa u kojem sudjeluje veliki broj nastavnika iz svih država SAD-a, a koji knjižnične zbirke približavaju učenicima. Djelatnici knjižnice odlaze i u škole diljem zemlje kako bi učenicima pokazali da se njihovi resursi, osim u istraživanjima mogu koristiti i u nastavi. Osim što su knjižnične zbirke dostupne na internetu i

⁶⁴ *Law Library of Congress*. Library of Congress. URL: <http://www.loc.gov/law/>. (24.7.2016.)

⁶⁵ Cole, Y. J. *Books, Reading, and the Library of Congress in a Changing America*. // *Libraries & Culture*. 33, 1(1998), str. 38. URL: <http://www.jstor.org/stable/25548594>. (25.7.2016.).

⁶⁶ *Awards and Honors*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/awards-and-honors/>. (25.7.2016.).

u samoj knjižnici, poneka je građa dostupna u bogato ilustriranim knjigama, kalendarima, glazbenim diskovima koncertne kvalitete te ostaloj slobodnoj periodici. Takva djela knjižnica najčešće izdaje sama ili u suradnji s izdavačima, a ona se mogu pregledati online ili u knjižnici.

U Knjižnici postoji i Informatička služba odmah pokraj Glavne čitaonice koja djelatnicima omogućuje brz i lagan pristup i pretraživanje naslova iz glavne knjižnične zbirke. Pristup odabranim zbirkama moguć je i izvan knjižnice, preko njenih službenih web stranica. Tamo su dostupne mnoge izložbe, kao i odabrane grafike, fotografije, povijesni filmovi i politički govori.⁶⁷ Sve više i više ljudi informacije prikuplja i traži u digitalnom obliku. Ako se neće dobro sačuvati, te će se informacije izgubiti i postati nedostupne idućim generacijama. Zbog toga je Kongresna knjižnica u suradnji s drugim ključnim partnerima u svijetu pokrenula nacionalnu strategiju za prikupljanje i očuvanje vrijednih digitalnih informacija pod nazivom National Digital Information Infrastructure & Preservation Program.⁶⁸ Nadalje, glavni knjižničar James H. Billington u govoru Nacionalnom povjerenstvu za UNESCO 2005. godine predložio je pokretanje Svjetske digitalne knjižnice⁶⁹ s ciljem stvaranja lako dostupne digitalne zbirke svjetskih kulturnih dobara svih zemalja svijeta. UNESCO je podržao ideju te su 2007. u suradnji s Kongresnom knjižnicom prezentirali prototip, a dvije godine kasnije predstavili javnu online verziju Svjetske digitalne knjižnice.⁷⁰

6. 6. Zanimljivosti

Između ostalog, Knjižnica posjeduje i mnogo zanimljive i vrijedne građe poput npr. jedne od najmanjih knjiga svijeta. Nosi naslov *Old King Cole* i velika je otprilike 1mm*1mm. U zbirci se nalazi i jedna od najvećih knjiga. Ona sadrži slike Bhutana, visoka je 2.1m, široka 1.5m, a teži 68kg. Jedan od najstarijih tiskanih djela, dijelovi Budističke sutre printani 770. godine, nalaze se u azijskom dijelu knjižnice. Najstarija pisana građa u posjedu Knjižnice pločica je klinastog pisma iz 2040. godine prije Krista. Dio zbirke su i predsjednički papiri – dokumenti 23 predsjednika SAD-a, od Georga Washingtona do Calvina Coolidgea. Gutenbergova Biblija, jedno od najvažnijih blaga Knjižnice, kupljena je 1930. godine te je jedna od 3 savršene kopije na pergamentu. Knjižnica posjeduje i stotinjak vrlo rijetkih dječjih

⁶⁷ *More Than a Library*. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/more-than-a-library/>. (25.7.2016.).

⁶⁸ Digital Preservation. URL: <http://www.digitalpreservation.gov/>. (26.7.2016.).

⁶⁹ eng. World Digital Library

⁷⁰ World Digital Library. URL: <https://www.wdl.org/en/>. (26.7.2016.).

knjiga i slikovnica iz 18. stoljeća poput *The Children's New Play-Thing* (Philadelphia, 1763) i *The Children's Bible* (Philadelphia, 1763).⁷¹ Prema katalogu Kongresne knjižnice, u zbirci se nalazi više od 38 tisuća hrvatskih knjiga, bilo povijesnog, vjerskog ili političkog karaktera ili djela najpoznatijih hrvatskih književnika. Važno je spomenuti prvu hrvatsku tiskanu knjigu Misal po zakonu rimskoga dvora iz 1483. godine koji je sačuvan u samo 11 nepotpunih primjeraka, a jedan od njih čuva se u Kongresnoj knjižnici.⁷²

⁷¹ Ibid.

⁷² Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/>. (1.9.2016.).

7. ZAKLJUČAK

Iz svega navedenog, da se zaključiti da su nacionalne knjižnice imale te još uvijek imaju vrlo važnu ulogu u očuvanju i promicanju nacionalne kulturne baštine kao i u kontinuiranom stvaranju depozitorija iste. Okupljajući važnu i vrijednu građu na jednome mjestu, služe ne samo vladi i njezinim potrebama već i drugim ljudima poput istraživača, profesora i znanstvenika. Sličnu ulogu ima i američka nacionalna knjižnica – Kongresna knjižnica. To je najstarija američka nacionalna institucija utemeljena kao dio zakonodavne vlasti te je njena prvobitna zadaća istraživanje i prikupljanje informacija za američki Kongres. No uz pomoć Kongresa postala je najvećim repozitorijem znanja prikupljenog u cijelome svijetu. Istovremeno služi kao zakonodavna knjižnica, agencija za autorska prava, javna institucija otvorena svim starijima od 16 godina, nacionalna knjižnična služba za slijepe i fizički hendikepirane osobe, pravna knjižnica, pokrovitelj izložbi te bilo kakvog glazbenog, književnog i kulturnog programa diljem Sjedinjenih Američkih Država, ali i u svijetu te najveći svjetski repozitorij zemljopisnih karata, atlasa, nota, snimljene glazbe, filmova i televizijskih programa.

Tijekom godina, mnogo se puta od strane znanstvenika postavljalo pitanje čija je Knjižnica zapravo i treba li odvojiti njenu uloge nacionalne knjižnice od parlamentarne. S druge pak strane, članovi Kongresa iskazivali su bojazan neće li s vremenom Knjižnica uz sve druge obaveze početi zanemarivati svoju prvotnu zadaću „desne ruke“ Kongresa te zbog svoje podvojenosti ugroziti neovisnost i učinkovitost rada Kongresne službe za istraživanje. Iako i jedna i druga strana daju logične argumente, činjenica je da je Kongres dosad gotovo uvijek bezuvjetno podupirao svoju Knjižnicu, bilo financijski, bilo svjetonazorski.

Ugledni je knjižničar S. R. Ranganathan na neobičan način opisao Knjižnicu: „Institucija koja služi kao nacionalna knjižnica Sjedinjenih Američkih Država sretnija je od svojih prethodnika u drugim državama. Ima Kongres kao kuma...Ova sreća učinila ju je jednom od najutjecajnijih knjižnica svijeta.“⁷³ To je uistinu jedan veliki plus koji joj je otvorio mnoga vrata i učinio ju onim što danas je, no nije i jedini. Temeljna karakteristika koja Kongresnu knjižnicu čini demokratskom institucijom njezina je otvorenost prema korisnicima i spremnost izlaganja svojih zbirki američkoj javnosti, akademikima, ali i knjižnicama diljem svijeta. Razlog što je danas jedna od najutjecajnijih i najvećih knjižnica u svijetu upravo je

⁷³ Librarians of Congress. *Jefferson's Legacy: A Brief History of the Library of Congress*. Cole, J. Y. Washington : The Library of Congress, 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/legacy/librs.html>. (9.7.2016.).

raznolikost informacija koje posjeduje i želja za njihovim pružanjem svima koji su voljni koristiti se njima.

LITERATURA

About the Librarian. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/> . (9.7.2016.).

About the National Libraries Section. The International Federation of Library Associations and Institutions. 2016. URL: <http://www.ifla.org/about-the-national-libraries-section> . (1.7.2016.).

Ainsworth Rand Spofford (1825-1908). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/ainsworth-rand-spofford/> . (5.7.2016.).

Angelescu, G. B. H. *Historical overview: The Parliamentary Library from Past to Present*. // Library Trends. 58, 4(2010). URL: <https://muse.jhu.edu/article/390874> . (29. 6.2016.).

Archibald MacLeish (1892-1982). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/archibald-macleish/> . (8.7.2016.).

Awards and Honors. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/awards-and-honors/> . (25.7. 2016.).

Bourgeois, P. *UNESCO Symposium on National Libraries in Europe*. 1958. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001477/147771eb.pdf> . (31.6.2016.).

Cole, Y. J. *Books, Reading, and the Library of Congress in a Changing America*. // Libraries & Culture. 33, 1(1998). URL: <http://www.jstor.org/stable/25548594> . (3.7.2016.).

Cole, J. Y. *Jefferson's Legacy: A Brief History of the Library of Congress*. 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/legacy/librs.html> . (9.7.2016.).

Cole, J. Y. *On These Walls: Inscriptions and Quotations in the Buildings of the Library of Congress*. 1992. URL: <http://www.loc.gov/loc/walls/jeff1.html/> . (10.7.2016.).

Cole, Y. J. The Library of Congress becomes a World Library. *Libraries & Culture*, 40, 3(1998). URL: <http://www.jstor.org/stable/25548594>. (9.7.2016.).

Congressional Research Service Careers. URL: <https://www.loc.gov/crsinfo/>. (23.7.2016.).

Digital Preservation. URL: <http://www.digitalpreservation.gov/>. (26.7.2016.).

Fascinating facts. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/fascinating-facts/> . (20.7. 2016.).

Frequently asked questions. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/frequently-asked-questions/> . (20.7.2016.).

Global Legal Information Network. URL: <http://www.glinf.org/>. (23.7.2016.).

Goodrum, C. A., Dalyrimple, H. W. Guide to The Library of Congress. Washington : Library of Congress, 1985.

Goodrum, C. A. The Library of Congress. New York: Praeger Publishers, Inc., 1974.

Herbert Putnam (1861-1955). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/herbert-putnam/> . (7.7.2016.).

Humphreys, K. W. A national library in theory and in practice. London: The British Library, 1987.

John Russell Young (1840-1899). Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/john-russell-young/> . (6.7.2016.).

Law Library of Congress. Library of Congress. URL: <http://www.loc.gov/law/>. (24.7.2016.)

Mihalić, M. *Pokazatelji uspješnosti za nacionalne knjižnice*. 2000. URL: <http://dzs.ffzg.unizg.hr/text/mihalic.htm>. (30.6. 2016.).

More Than a Library. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/more-than-a-library/>. (25.7.2016.).

Povijesni pregled. Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu. 2011. URL: <http://www.nsk.hr/povijesni-pregled/>. (1.9.2016.).

Previous Librarians of Congress. Library of Congress. URL: <https://www.loc.gov/about/about-the-librarian/previous-librarians-of-congress/>. (9.7.2016.).

Stummvoll, J. *UNESCO Symposium on National Libraries in Europe: The role of the national library in the library system of a country*. 1958. URL: <http://unesdoc.unesco.org/images/0014/001477/147768eb.pdf>. (29.6.2016.).

The European Library. URL: <http://www.theeuropeanlibrary.org/tel4/>. (1.7.2016.).

World Digital Library. URL: <https://www.wdl.org/en/>. (26.7.2016.).

World Directory of Parliamentary Libraries. URL: https://www.bundestag.de/htdocs_e/documents/library/wdpl/introduction/244652. (1.7.2016.).

Slike

Slika 1. Zgrada Thomasa Jeffersona, preuzeto sa <https://www.aoc.gov/capitol-buildings/thomas-jefferson-building>. (1.9.2016.).

Slika 2. Zgrada Johna Adamsa, preuzeto sa <https://www.loc.gov/pictures/resource/highsm.02767/>. (1.9.2016.).

Slika 3. Zgrada Jamesa Madisona, preuzeto sa <https://www.loc.gov/pictures/resource/highsm.03169/>. (1.9.2016.).

Slika 4. Dječji centar, preuzeto sa <https://www.loc.gov/rr/child/>. (1.9.2016.).

Pregled razvoja Kongresne knjižnice u Wahingtonu

SAŽETAK:

Završni rad bavi se pregledom povijesnog razvoja Kongresne knjižnice u Washingtonu i okolnostima u kojima je nastala kao najstarija kulturna institucija u Sjedinjenim Američkim Državama. Budući da Kongresna knjižnica istovremeno objedinjuje zadaće nacionalne i parlamentarne knjižnice, rad će pružiti i općeniti teorijski dio o nacionalnim i parlamentarnim knjižnicama. Na samome početku predstaviti će se povijest razvoja nacionalnih knjižnica diljem svijeta koja započinje u 18. stoljeću kada *Bibliothèque Royale* postaje *Bibliothèque Nationale*, odnosno nacionalno vlasništvo. Nadalje, rad će prikazati povijest nastanka Kongresne knjižnice i život glavnih knjižničara tijekom godina njenog postojanja. Detaljnije će se opisati važniji knjižničari poput Spofforda, Younga, Putnama i MacLeisha, kao i njihovi doprinosi samoj Knjižnici. U radu će se predstaviti i zgrade Knjižnice koje, osim za pohranjivanje građe, služe i različitim programima, projektima i radionicama. Rad će se također osvrnuti na karakteristike i različitost zbirke Kongresne knjižnice koje je svojim opsegom čine trenutno najvećom knjižnicom na svijetu. Poseban će se naglasak staviti na sadašnje poslovanje knjižnice te uloge Knjižnice kao svestrane javne ustanove.

Ključne riječi:

Povijest nacionalnih knjižnica, parlamentarne knjižnice, povijest Kongresne knjižnice, zgrade Kongresne knjižnice, knjižničari Kongresne knjižnice

Overview of the development of the Library of Congress in Washington

SUMMARY:

The purpose of this paper is to show the historical development of the Library of Congress in Washington and the circumstances in which it became the oldest cultural institution in the United States. This paper will also provide a general theoretical part regarding national and parliamentary libraries, as Library of Congress at the same time unites the tasks of national and parliamentary library. In the very beginning, the author will present the history of the development of national libraries around the world that began in the 18th century when Bibliothek Royale becomes national ownership, that is to say, Biblitheke National. Furthermore, this paper will describe origins of the Library of Congress and the lifetime of the main librarians during the years of its existence. That will lead to a deeper study about more important librarians like Spofford, Young, Putnam and MacLeish, as well as their contributions to library. There will be a description of the three buildings of the Library, which are, apart from being the storage of materials, also used for different programs, projects and workshops. This paper will also address the characteristics and diversity of collections that Library of Congress possess, which now make it the largest library in the world. Special emphasis will be put on a current business and roles of the Library as a versatile public institution.

Keywords:

History of national libraries, parliamentary libraries, history of the Library of Congress, Library of Congress buildings, Librarians of Congress

Biografija

Viktorija Denžić rođena je u Koprivnici 25. prosinca 1994. godine. Po završetku opće gimnazije *Fran Galović* u Koprivnici 2013. godine upisuje dvopredmetni studij komparativne književnosti i informacijskih i komunikacijskih znanosti na Filozofskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu. Govori engleski, njemački i španjolski jezik, a područje interesa joj je bibliotekarstvo.